

Sa gidar cumenza cun guardar

Oz glindesdi è il Di internaziunal dals fugitivs. Quest di ha lieu dapi l'onn 2001 mintg'onn ils 20 da zercladur. El è vegnì proclamà da l'Autcumissariat da las Naziuns Unidas per ils fugitivs (UNHCR). Il Di internaziunal dals fugitivs duai far endament a la publicitad che milliuns d'umans èn sfurzads da bandunar lur patria.

MARTIN GABRIEL/FMR

Tenor l'UNHCR èn actualmain varga 100 milliuns umans sin la fugia. Davos questa cifra orrenta stattan milliuns destins tragicos e crudivels. Dapi che l'armada russa ha cumenzà la guerra cunter l'Ucraina rapportan las medias da destins tragicos da persunas ch'èn sin la fugia. Bliers fugitivs da l'Ucraina èn dunnas ed uffants. En ses messadi per il Di internaziunal dals fugitivs scriva l'UNHCR tranter auter ch'i na saja per las persunas betg pertutgadas da la guerra betg pussaivel da calmar ils conflicts en ils pajais da guerra. Dentant possian las persunas betg pertutgadas da la guerra gidar ils fugitivs da supportar las consequenzas da la guerra. Quai cun daventar activs per ils fugitivs, cun guardar ed als sustegnair.

Metter in accent communabel

La Crusch Cotschna Svizra e la Crusch Cotschna dal Grischun s'engaschan cun projects d'integrazion, curs da lingua ed assistenz per tschertgar lavur per ils fugitivs da l'Ucraina e dad autras naziuns. La Crusch Cotschna scriva en ses messadi per il Di dals fugitivs, ch'ella cun tut sias secziuns chantunals contribueschia essenzialmain a l'integrazion professiunala e sociala da las migrantas e dals migrants en Svizra. Ils fugitivs da l'Ucraina possian profiter a moda svelta e nunbirocratica da las cumpetenzas da la Crusch Cotschna.

50 000 mortoris sin via vers l'Europa

L'organisaziun «beimnamennennen.ch» ha publicitad quest dis in messadi per il Di dals fugitivs sin sia pagina d'internet. Tenor quella èn pressapoc 50 000 fugitivs morts durant lur fugia vers l'Europa. Uschia per exempel fitg bliers fugitivs da l'Afganistan, da la Siria e da l'Eritrea. Ils bliers dad els sajan najads en la mar, auters sajan vegnids schluppettads sin ils cunfins, scriva l'organisaziun. Sin ils cunfins dador l'Europa vivian tschientsmillis fugitivs che veglian vegnir en l'Europa. Beimnamennennen.ch, ch'è in project da var 120 baselgias ed instituziuns socialas da la Svizra e da la Germania, ha organisà er quest onn la davosa sonda e dumengia en 17 citads da la Germania e da la Svizra occurrenz, nua ch'ils

A Cuira è il Di dals fugitivs vegnì realisà cun preleger ed exponer ils nums da varga 48 000 fugitivs morts durant la fugia.

FOTOS THEO GSTÖHL

Durant 24 uras èn vegnids prelegids questa fin d'emna en la baselgia S. Martin a Cuira ils nums dad unfrendas, mortas sin lur fugia vers ils pajais da l'Europa.

nums dals fugitivs morts en vegnids prelegids. Per la segunda giada ha l'acziun da commemoraziun naziunala er gi lieu a Cuira en la ba-

selgia da San Martin. Là è er vegnì celebrà in servetsch divin per las victimas la dumengia a las 10:00, sco finiziun da l'acziun.

«Nus avain l'incumbensa d'esser solidarics cun ils fugitivs»

Per il vicepresidente da la regenza grischuna e schef dal Departament chantunal da giustia, polizia e sanadad, Peter Peyer è la situaziun dals fugitivs sin l'entir mund ina gronda tragedia. En in curt discurs cun la FMR ha Peyer mess a cor a las Grischunas ed als Grischuns da s'engaschar per ils fugitivs.

MARTIN GABRIEL/FMR

Set milliuns fugitivs be dad ina terra, quai saja ina cifra starentusa, ha Peter Peyer ditg envers la FMR. Be l'onda da fugitivs da l'Ucraina mussia tge donns ch'ina guerra possia chaschunar ad in entir pievel.

FMR: Co tuna Voss messadi a la populaziun dal Grischun per il Di dals fugitivs?

Peter Peyer: I dat duas chaussas da dir: L'Ucraina è fitg damanaivel da nus. Ils fugitivs da l'Ucraina avran pervi da questa vischinanza forsà anc pli fitg ils eglis a nus. Nus na dastgain dentant tuttina betg emblidar ch'i dat anc massa auters pajais da crisa sin quest mund e da là vegnan er fugitivs tar nus. Nus discutain bliers problems en nossa politica chantunala. Gist l'emna passada en il Cussegl grond è quai puspè stà il cas. Cumpareglia cun ils problems dals fugitivs essan nus dentant en ina situaziun luxuriosa. Quai munta tenor mai che nus avain l'incumbensa d'esser solidarics cun ils fugitivs.

Co statti cun la solidaritad da las Grischunas e dals Grischuns?

«Nus na dastgain betg emblidar: I dat anc massa autras regiuns da crisa sin quest mund e da là vegnan er fugitivs tar nus.»

Peter Peyer,
cusseglier guvernativ

La solidaritad cun ils fugitivs da l'Ucraina è fitg gronda en il Grischun. Quai è fitg plauschavel. Jau vules dentant repeter che nus avain d'esser solidarics er cun ils fugitivs da l'Afganistan, dal Jemen u da la Siria. Ils fugitivs da l'Ucraina èn pli autonomis che quels dals ulteriurs pajais. Entras quai chattan quels

da l'Ucraina svelt suttetg tar privats. Quai munta ina sfida per nus sco Chantun d'avair ina survista da tut ils fugitivs da l'Ucraina e nua che quellas e quels han lur alloschi. Igl è dentant ina sfida ch'è da dumagnar.

A quants fugitivs po il Grischun in summa dar suttetg?

Nus avain da dar alloschi ed albiert a quels fugitivs che vegnan attribuids da la Confederaziun al Grischun. Quai succeda tenor ina clav da repartiziun. Quai funcziunescha fitg bain.

Avais Vos pudì discurre cun fugitivs u forsà cun ils politichers da l'Ucraina ch'èn stads al WEF a Tavau?

Na, jau n'hai gi nagins contacts directs fin qua. Ma jau na crai er betg ch'i saja necessari da discurre cun questas persunas. Ils contacts cun la politica da l'Ucraina e dad autras naziuns che han conflicts, è chausa da la Confederaziun. A mai stat pli fitg a cor da procurar ch'ils fugitivs sezs chattian buns alloschis, ina buna instructiun da scola per ils uffants ed ina buna integrazion en general.